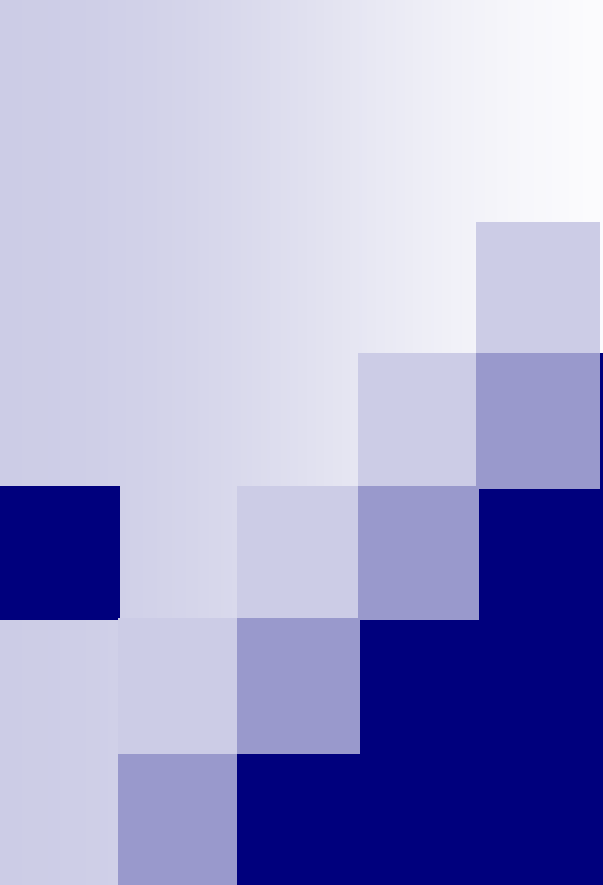

บทที่ 7 การวิเคราะห์นโยบาย

การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

■ (Anderson) เกี่ยวข้องกับ

- ☐ การตรวจสอบ

- ☐ การพรรณาสาเหตุ และ

- ☐ ผลของนโยบาย

■ โดยทำการวิเคราะห์การก่อตัวของนโยบาย เนื้อหาสาระของนโยบาย และผลกระทบของนโยบาย

- (Dunn) เป็นสังคมศาสตร์ประยุกต์ซึ่งใช้ระเบียบวิธีการศึกษาหลายวิธีในการแสวงหาความรู้และการอภิปรายเพื่อตรวจสอบและเปลี่ยนแปลงระบบข้อมูลนโยบาย (การพิจารณาทางเลือกที่มีประสิทธิผลในการแก้ปัญหา)
- (Quad) เป็นการวิเคราะห์ที่ใช้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุง หรือเพิ่มศักยภาพในการใช้ดุลยพินิจ (และ การออกแบบ+การสังเคราะห์) ของผู้ตัดสินใจ

- (Hansen) การวิเคราะห์นโยบายเฉพาะเรื่องรัฐบาล และผลของนโยบายที่มีต่อสังคม และเป็นระบบอย่างชัดเจน โดยเน้นถึงความพยายามในการวัดและการประเมินผลนโยบาย
- ทำการเปรียบเทียบนโยบายเรื่องโครงสร้าง ผลกระทบ และพิจารณาถึงความสัมพันธ์ทั้งทางตรง ทางอ้อม หรือแบบโต้ตอบระหว่างกระบวนการทางการเมืองและตัวนโยบายเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของผลกระทบที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

- เป็นให้ข้อเสนอแนะหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายหรือองค์กรต่างๆ ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาสาธารณะที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

■ (Quade) กิจกรรมและองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ

- ☐ วัตถุประสงค์
- ☐ ทางเลือก — สาระสำคัญ ประสิทธิภาพ ต้นทุน ผลลัพธ์ที่ไม่คาดหมาย การจัดลำดับ ปัจจัยอื่นๆ
- ☐ ผลกระทบ — ที่อยากให้เกิด และไม่อยากให้เกิด
- ☐ เกณฑ์การวัด
- ☐ ตัวแบบ — กรอบการวิเคราะห์อย่างง่าย เป็นระบบ ช่วยให้เข้าใจความจริง

แนวทางการวิเคราะห์นโยบาย (Dunn)

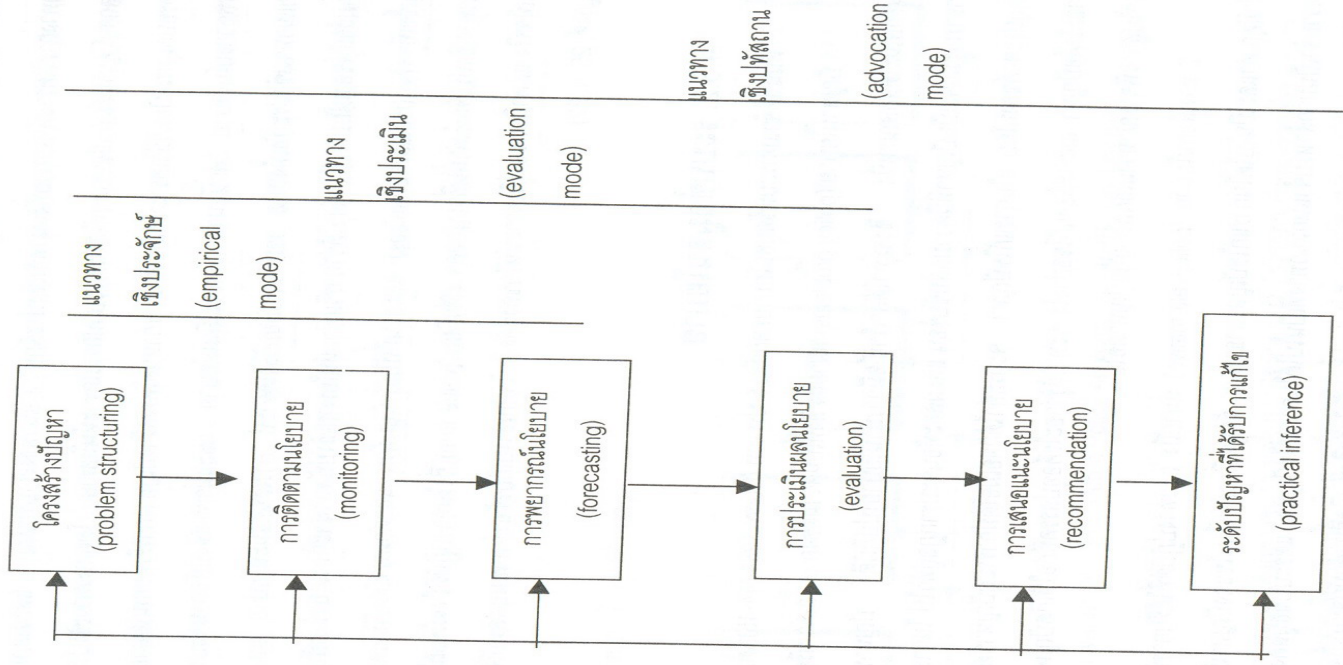
- แนวทางเชิงประจักษ์ — อธิบายว่าอะไรคือปัญหานโยบายโดยพิจารณาจากสาเหตุ
- แนวทางเชิงประเมิน — มุ่งอธิบายคุณค่าหรือค่านิยมของสังคมที่มีต่อปัญหานโยบาย
- แนวทางปทัสถาน — มุ่งเสนอทางเลือกเพื่อการแก้ไขนโยบาย โดยเน้นว่า “ควรจะทำอะไร”

ระเบียบวิธีการวิเคราะห์นโยบาย (Dunn)

- จำแนกสาระสำคัญเป็น 2 ส่วน คือ ระเบียบวิธีการวิเคราะห์นโยบาย และ ระบบข้อมูลนโยบาย
- ระเบียบวิธีการวิเคราะห์นโยบาย 6 ขั้นตอน
 - ☐ การกำหนดโครงสร้างปัญหา และ การติดตามนโยบาย
 - ☐ การพยากรณ์ และการประเมินผล
 - ☐ การเสนอแนะ และ ระดับปัญหาที่ได้รับการแก้ไข

ระเบียบวิธีการวิเคราะห์นโยบาย 6 ขั้นตอน

รูปที่ 4.1 ระเบียบวิธีการวิเคราะห์นโยบาย 6 ขั้นตอน

ที่มา: Dunn, William N. 1981. Public Policy Analysis: An Introduction. Englewood

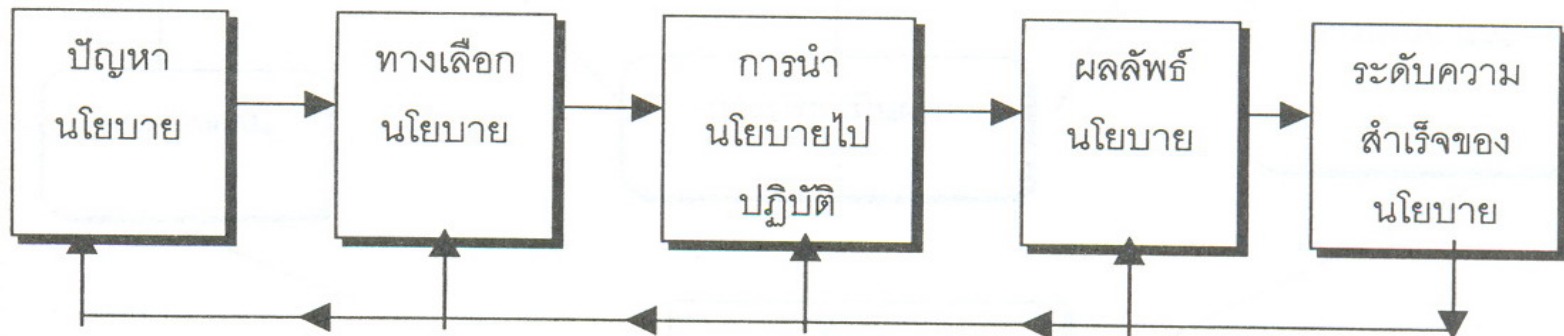
Cliffs: Prentice-Hall Inc., P. 41.

ระบบข้อมูลนโยบาย 5 ประเภท

- ปัญหา นโยบาย
- ทางเลือก นโยบาย
- การนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ผลลัพธ์ของนโยบาย
- ระดับความสำเร็จของนโยบาย

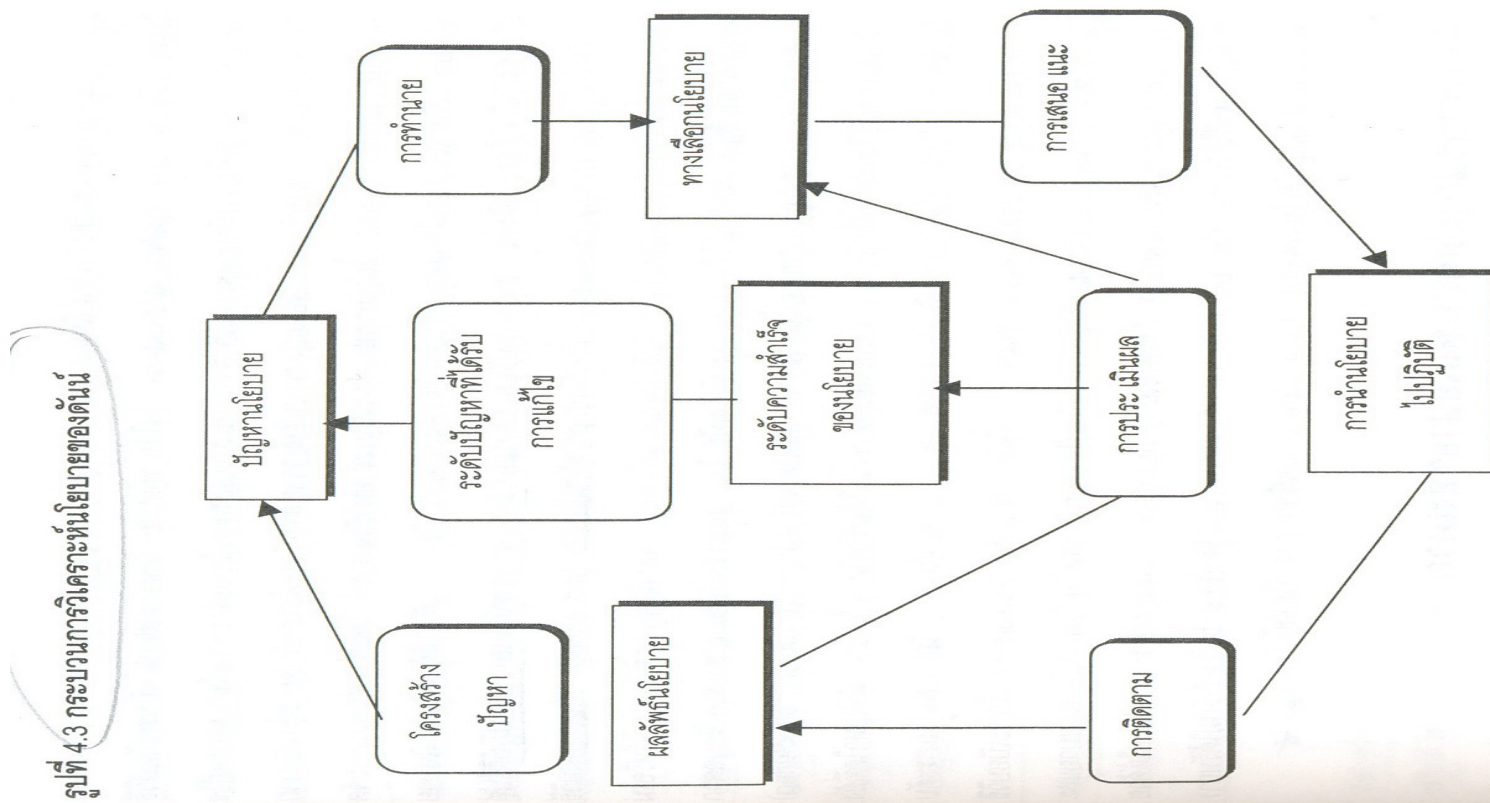
ระบบข้อมูลนโยบาย 5 ประเภท

รูปที่ 4.2 ระบบข้อมูลนโยบาย

ที่มา: Dunn, William N. 1981. Public Policy Analysis: An Introduction. Englewood Cliffs: Prentice-Hall Inc., P. 44.

กระบวนการวิเคราะห์นโยบาย (Dunn)

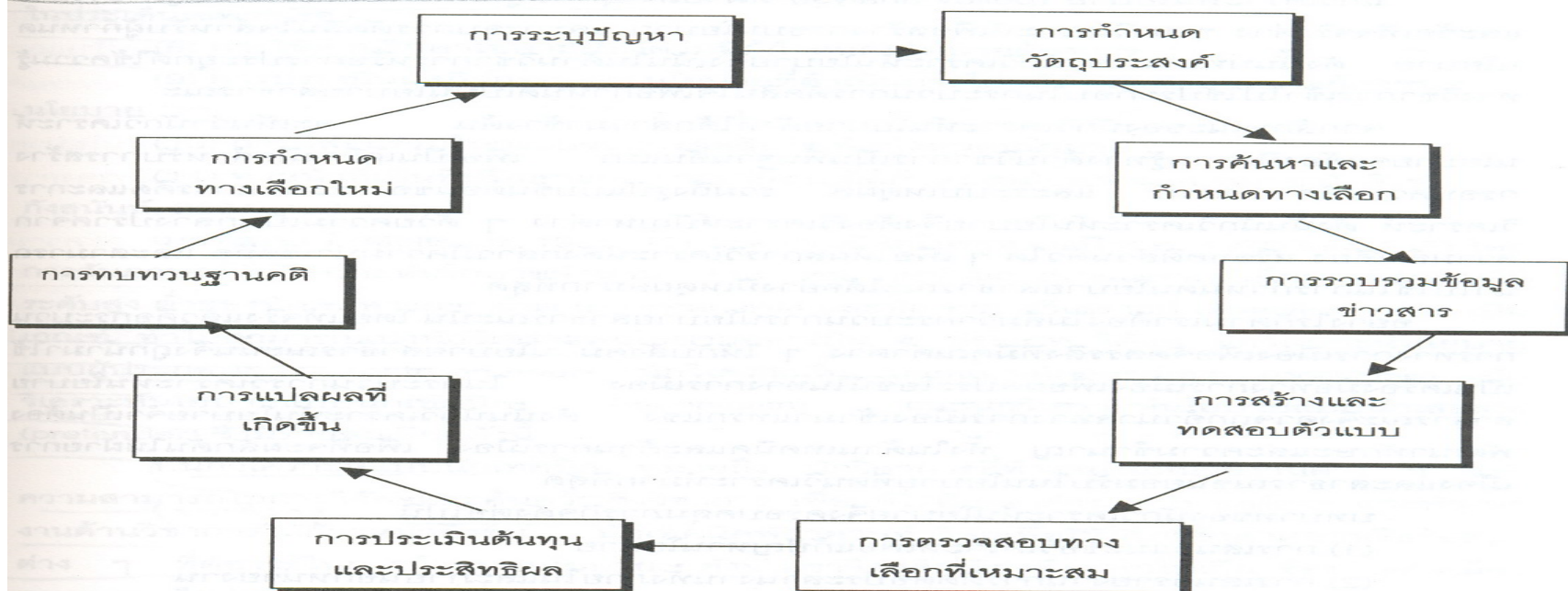
ที่มา: Dunn, William N. 1981. Public Policy Analysis: An Introduction. New Jersey: Prentice-Hall, Inc. P.48

กระบวนการวิเคราะห์นโยบาย (Quade)

- การระบุปัญหา นโยบาย
- การกำหนดวัตถุประสงค์
- การแสวงหาทางเลือก
- การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร
- การสร้างและใช้ตัวแบบ
- การทดสอบทางเลือกที่เป็นไปได้
- การประเมินต้นทุนและประสิทธิผล
- การแปลความหมาย
- การทบทวนฐานคติ
- การกำหนดทางเลือกใหม่

กระบวนการวิเคราะห์นโยบาย (Quade)

รูปที่ 4.4 วัฏจักรของกระบวนการวิเคราะห์นโยบายของควอด

ที่มา: สมบัติ อารังธัญวงศ์. 2540. นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. หน้า 40.

นักวิเคราะห์นโยบาย

- บุคคลผู้ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร และข้อเท็จจริงต่างๆ มาวิเคราะห์เพื่อสร้างกรอบนโยบายและกรอบการตัดสินใจสำหรับผู้กำหนดนโยบาย
- จำเป็นต้องพัฒนาทักษะและความชำนาญในด้านเทคนิคและด้านการเมืองเพื่อผลักดันให้ฝ่ายการเมืองและสาธารณชนยอมรับมากที่สุด
- ภารกิจของนักวิเคราะห์นโยบาย 11 ประการ (หน้า 80-81)

นักวิเคราะห์นโยบาย 4 ประเภท (Meltser)

- นักวิเคราะห์แบบนักเทคนิค
- นักวิเคราะห์แบบนักการเมือง
- นักวิเคราะห์แบบผู้ประกอบการ
- นักวิเคราะห์แบบนักเสแสร้ง

นักวิเคราะห์นโยบาย 4 ประเภท (Meltzner)

รูปที่ 4.5 รูปแบบของนักวิเคราะห์นโยบายของเมลท์สเนอร์

		ทักษะทางการเมือง	
		สูง	ต่ำ
ทักษะการวิเคราะห์	สูง	ผู้ประกอบการ	นักเทคนิค
	ต่ำ	นักการเมือง	นักเสแสร้ง

ที่มา: Meltzner, Arnold J. 1976. Policy Analysis in the Bureaucracy. Berkley: University of California Press. P. 16.

เอกสารอ้างอิง

- ชันยวัฒน์ รัตนศักดิ์. 2546. นโยบายสาธารณะ. เชียงใหม่.
คณีนิจการพิมพ์. (บทที่ 4 : 66-82)
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. 2549. นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การ
วิเคราะห์ และกระบวนการ. กรุงเทพฯ. เสมาธรรม.
(บทที่ 6 : 253-309)